

Upamiętniliśmy Jadwigę Zarugiewiczową

26.5.2026 - | Instytut Pamięci Narodowej

26 maja 2026 r. odbyły się uroczystości upamiętniające Jadwigę Zarugiewiczową, działaczkę społeczną, matkę poległego pod Zadwórzem Konstantego Zarugiewicza, symboliczną Matkę Nieznanego Żołnierza. W uroczystościach wziął udział zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski.

Uroczystości rozpoczęły się na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie, gdzie zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski oddał hołd matce bohatera spod Zadwórza, składając kwiaty na jej grobie. Następnie, zastępca prezesa IPN złożył wieńce przy Grobie Nieznanego Żołnierza oraz pod znajdującą się na budynku Garnizonu Warszawa tablicą, poświęconą Jadwidze Zarugiewicz.

W wydarzeniu wziął udział m.in. ambasador Republiki Armenii Alexander Arzoumanian, doradca Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Jan Józef Kasprzyk oraz przedstawiciele instytucji centralnych i samorządowych.

Uroczystości zostały zorganizowane przez Fundację Armenian Foundation, Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Dowództwo Garnizonu Warszawa.

* * *

Jadwiga Zarugiewicz (1879-1968) – matka chrzestna Nieznanego Żołnierza.

Urodzona w 1878 r. w Kutach, w znanej rodzinie polskich Ormian, miała z mężem Andrzejem Zarugiewiczem czworo dzieci. Była zaangażowana w działalność społeczną i charytatywną. Jej najstarszy syn Konstanty, ochotnik w wojnie polsko-bolszewickiej, w wieku zaledwie 19 lat bohatersko poległ w obronie Zadwórza (17 sierpnia 1920 r.). Pogrążonej w bólu matce, pomimo licznych starań, nigdy nie udało się odnaleźć ciała ukochanego syna.

Pięć lat później, po podjęciu decyzji o budowie w Warszawie Grobu Nieznanego Żołnierza – symbolizującego ofiarę wszystkich polskich żołnierzy, którzy poświęcili życie w walce o niepodległość – matkę bohatera spod Zadwórza poproszono o wskazanie jednej z trzech trumien żołnierzy ekshumowanych na Cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie. Dokonując wyboru trumny z ciałem bezimiennego obrońcy Lwowa, który miał niebawem spocząć w stolicy odrodzonej Rzeczypospolitej, Jadwiga Zarugiewiczowa stała się symboliczną matką chrzestną wszystkich poległych żołnierzy Wojska Polskiego.

To nie przypadek, że Konstanty bez wahania podjął się walki o niepodległość Polski – bronił Lwowa już w listopadzie 1918 r. jako jedno z Orląt. Matka wychowała syna w duchu patriotyzmu, wpajając idee przywiązania do Ojczyzny, której nie było jeszcze wówczas na mapach świata.

Po II wojnie światowej musiała opuścić rodzinny i ukochany Lwów, o który walczył i za który zginął jej syn. Pozostałe dzieci mieszkali w różnych częściach Polski. Po śmierci męża Jadwiga Zarugiewiczowa mieszkała przez pewien czas u córki w Krakowie, następnie u syna Wacława w Białymstoku. Zmarła w 1968 r. w Suwałkach, gdzie została pochowana i zapomniana.

Dopiero w 2016 roku Jadwiga Zarugiewiczowa spoczęła na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie. Została uroczystie pochowana ogromnej kwaterze wojennej żołnierzy Wojska Polskiego z 1920 roku, poległych w wojnie polsko-bolszewickiej, wśród towarzyszy broni swego syna.

W 2016 r. została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski za „wybitne zasługi w pielęgnowaniu pamięci o najnowszej historii Polski”.

Polecamy:

- Z miłości do Matki

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/242884,Upamietnilismy-Jadwige-Zarugiewiczowa.html>